

ปัจจัยการเปิดรับและใช้ประโยชน์สื่อทางการเกษตร ของชุมชนบ้านโป่ง
ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

Factors in Media Reception and Use of Agricultural Media of Ban
Pong Community, Pa Phai Sub-district, San Sai District,
Chiang Mai Province

นคเรศ รังควัต¹ ปิยะ พลະปัญญา^{2*}

Nakarate Rungkawat ¹ Piya Palapanya^{2*}

Received: September 5, 2023

Revised: May 7, 2024

Accepted: May 14, 2024

¹ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท คณะผลิตกรรมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290 (Associate Professor, Division of Resources
Development and Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Production, Maejo
University, Chiang Mai 50290) E-mail: nakarate@mju.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท คณะผลิตกรรมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290 (Assistant Professor, Division of Resources
Development and Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Production, Maejo
University, Chiang Mai 50290) E-mail: piya.imagine@gmail.com

* Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร 2) เพื่อศึกษาทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตร และ 3) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง (3.10) ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง (2.78) และทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชนอยู่ในระดับมาก (3.51) การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคล พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85) การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง (2.60) การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง (2.68) การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง (2.83) ปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงโดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มมีความสัมพันธ์ในระดับสูง จึงจัดลำดับความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 1 ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงจัดลำดับความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 2 และปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงจัดความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 3

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อ, การใช้ประโยชน์จากสื่อ, สื่อทางการเกษตร, ชุมชน

Abstract

This study investigates: 1) supporting factors effecting use of agricultural media, 2) attitudes in exposure to agricultural media, and 3) use of agricultural media of Ban Pong community. The sample group consisted of 324 farmers living in Ban Pong community, Pa Phai sub-district, San Sai district, Chiang Mai province. A set of questionnaire was used for data collection and analyzed by using descriptive statistics and Peirson's correlation.

Results of the study revealed that the respondent attitude in exposure to agricultural media was found at a moderate level (3.10). Likewise, their attitude in exposure to agricultural media via group was at a moderate level (2.78) where as via mass was at a high level (3.51). Regarding use of agricultural media via an individual, as a whole, it was found at a moderate level (2.85) and via group was at a moderate level (2.60). Use of agricultural media in various aspects was found at a moderate level (2.83). Overall, attitude had a positive relationship with a statistical significance level at .01. As a whole, there was a positive relationship between attitude via an individual group and use of agricultural media with a statistical significance level at .01. However, attitude via group was found at a high level which made the relationship ranked first. This was followed by attitude via an individual and attitude via mass respectively.

Keywords: Exposure and Use of Media, Agricultural Media, Community

บทนำ

การสื่อสารเป็นกิจกรรมสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารนั้นมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทบุคคล สื่อประเภทกลุ่ม (นครศรีรังควัต, 2546) ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการสื่อสารผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุค สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งล้วนเต็มไปด้วยซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ที่อำนวยความสะดวกให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างง่ายขึ้นและหลากหลายช่องทางมากขึ้น (วรวิทย์ อ่อนน้อม, 2555) การสื่อสารยุคปัจจุบันเป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องมีรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่หลากหลาย มีการนำเอาข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงหรือวีดิทัศน์ มาเรียบเรียง ผสมผสานเข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นสื่อที่มีความหลากหลาย และเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างตรงเป้าหมายมากที่สุด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาผ่านอุปกรณ์สมาร์ทโฟน ซึ่งการสื่อสารผ่านสื่อในปัจจุบันจึงนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมสูงเป็นอย่างสูง (บุหงา ชัยสุวรรณ, 2558)

การสื่อสารในปัจจุบันมีการใช้สื่อที่หลากหลายไม่เพียงจะทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยทำลายข้อจำกัดทางการสื่อสารแบบเดิมๆ ซึ่งสื่อแบบดั้งเดิมจะส่งข้อมูลข่าวสารให้กับผู้รับในลักษณะที่ต้องเป็นผู้รับเท่านั้น (Passive Audience) แต่ผู้รับสารจะเป็นผู้รับสารที่มีลักษณะเป็นฝ่ายแสวงหาข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง ตามความสนใจและความสงสัยอยากรู้อยากเห็นของตัวเองโดยอิสระเสรี (Active Seeker) อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาตามความอยากรู้อยากเห็นของผู้รับสารในทุก ๆ กลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพเกษตรกร

เกษตรกรในปัจจุบันมีการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบในการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อจากโทรทัศน์ สื่อจากอินเทอร์เน็ต และสื่อดิจิทัลในรูปแบบอื่น เป็นต้น เช่นเดียวกับกับชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอนองหาร จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ชุมชนบ้านโป่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีความต้องการของเกษตรกรในด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อด้านการเกษตรหลายรูปแบบ ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยมี

ความสนใจที่จะศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาสื่อให้ตรงต่อช่องทางในการรับข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกรในยุคปัจจุบัน และงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาสื่อทางการเกษตรของคณะผลิตกรรมการเกษตร และคณะหรือสำนักงานที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการเกษตรให้เกษตรกรได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อกิจกรรมการทำการเกษตรของเกษตรกรได้

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ โดยมีองค์ประกอบในการเกิดทัศนคติ 3 องค์ประกอบ Zimbardo และ Ebbesen (1970 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุญนิพัทธ์, 2531) คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component) คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งชอบ และไม่ชอบ

2. องค์ประกอบความรู้สึก (The Affective Component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้นเป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก

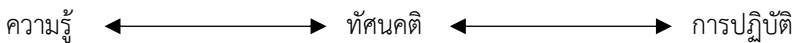
ดังนั้น การที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่างกัน เนื่องจากบุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึก หรือมีแนวความคิดแตกต่างกันนั่นเอง ส่วนประกอบทางด้านความคิด หรือความรู้ ความเข้าใจ จึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบขั้นพื้นฐานของทัศนคติ และส่วนประกอบนี้จะสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล อาจออกมาในรูปแบบแตกต่างกันทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

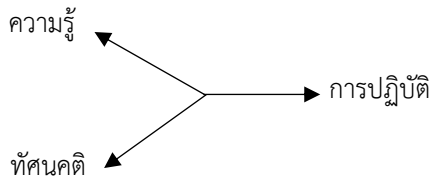
พฤติกรรม คือ การแสดงออกที่ถูกโน้มน้าวโดยการสื่อสารอาจเกิดกระบวนการเรียนรู้ หรือการตอบสนองต่อสื่อ ซึ่งในบางครั้งสื่อและความพยายามของการสื่อสารทางสังคมในปัจจุบันทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม หรือผู้อื่นมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม มี 4 รูปแบบ ดังนี้ (Schwartz,1975 อ้างถึงใน จีราพร ต้นทีปธรรม, 2554)

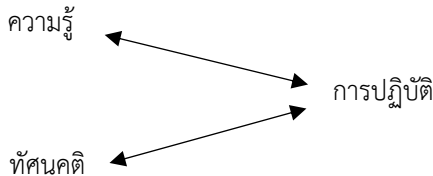
รูปแบบที่ 1 ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และมีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติ โดยทัศนคติเป็นสื่อระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ และได้รับผลจากพฤติกรรมการปฏิบัติ

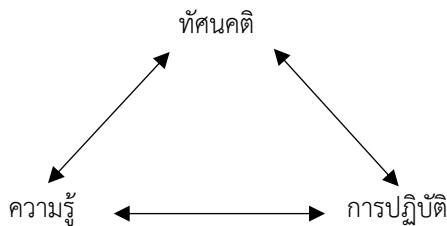
รูปแบบที่ 2 ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อกันแล้วทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา และต่างได้รับผลจากพฤติกรรมการปฏิบัติ

รูปแบบที่ 3 ความรู้และทัศนคติต่างกันทำให้เกิดการปฏิบัติได้ รวมทั้งได้รับผลจากพฤติกรรมปฏิบัติด้วย โดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

รูปแบบที่ 4 ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมนั้น มีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้ รวมทั้งได้รับผลจากพฤติกรรมปฏิบัติด้วย

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับผู้รับสารนั้น จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และส่งผลไปยังพฤติกรรมในที่สุด แต่ทัศนคติทางบวกไม่ได้ยืนยันว่าจะก่อให้เกิดพฤติกรรมเสมอไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ สถานที่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนบ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนประชากรในชุมชนทั้งสิ้น 1,682 คน ใน 680 ครัวเรือน โดยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1973 อ้างใน จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ธีรรัตน์ และนิศาชล ลีรัตนกร, 2558) กำหนดให้มีความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 324 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในชุมชนป่าไผ่ หมู่ที่ 13 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's α -coefficient ระหว่าง 0.844-0.968 จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sample) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจำแนกตามสถิติที่ใช้ในการอธิบาย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาในด้านทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรและการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่มีการประเมินด้วยมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่ปรับจากวิธีของ Likert (1961) ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินดังต่อไปนี้

คะแนนระดับ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 คะแนน แปลผล มากที่สุด/ใช้ประโยชน์มากที่สุด
คะแนนระดับ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 คะแนน แปลผล มาก/ใช้ประโยชน์มาก
คะแนนระดับ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 คะแนน แปลผล ปานกลาง/ใช้ประโยชน์ปานกลาง
คะแนนระดับ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 คะแนน แปลผล น้อย/ใช้ประโยชน์น้อย
คะแนนระดับ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 คะแนน แปลผล น้อยที่สุด/ใช้ประโยชน์น้อยที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดำเนินวิเคราะห์ผลด้วยวิธีการจัดกลุ่มข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง เป็นการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ ของตัวแปรสองตัวที่อิสระต่อกัน หรือหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลชุด (พิรุณรัตน์ เลหากุล, 2560 อ้างใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544)

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัยค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว และได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วนผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.20 3.13 3.09 3.08 และ 2.98 ตามลำดับ) (ตารางที่ 1)

ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่ม

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่มสามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย ได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน และได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็วอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.81 2.80 2.79 2.77 และ 2.74 ตามลำดับ) (ตารางที่ 1)

ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชน

ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย สามารถได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน และได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็วในระดับมาก (3.57 3.53 3.52 3.49 และ 3.44 ตามลำดับ) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปัจจัยด้านทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประเภทสื่อ	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคล			
1.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว	3.08	0.94	ปานกลาง
1.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	3.09	1.01	ปานกลาง
1.3 การได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน	2.98	0.95	ปานกลาง
1.4 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว	3.13	1.08	ปานกลาง
1.5 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	3.20	1.12	ปานกลาง
Total	3.10	1.02	ปานกลาง
2. ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่ม			
2.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว	2.80	1.18	ปานกลาง

ประเภทสื่อ	$\bar{x}$	SD	ระดับ
2.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	2.74	1.14	ปานกลาง
2.3 การได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน	2.77	1.21	ปานกลาง
2.4 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว	2.81	1.22	ปานกลาง
2.5 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	2.79	1.20	ปานกลาง
Total	2.78	1.19	ปานกลาง
3. ทศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชน			
3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว	3.44	0.83	มาก
3.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	3.57	0.87	มาก
3.3 การได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน	3.49	0.84	มาก
3.4 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว	3.53	0.89	มาก
3.5 สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	3.52	0.88	มาก
Total	3.51	0.86	มาก

การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งสื่อออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สื่อผ่านบุคคล สื่อผ่านกลุ่ม สื่อผ่านมวลชน และ ตัวสื่อ ซึ่งผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 3 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านบุคคล พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเภtsื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประจำคือผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน พ่อค้า และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (3.10 2.93 2.69 และ 2.67 ตามลำดับ) (ตารางที่ 2)

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านกลุ่มพบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อผ่านการประชุมหมู่บ้าน การเข้าร่วมอบรมให้ความรู้ และการไปศึกษาดูงานอยู่ในระดับปานกลาง (2.80 2.58 และ 2.41 ตามลำดับ) (ตารางที่ 2)

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านมวลชน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อผ่านเว็บไซต์ ยูทูบ โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศูนย์การเกษตรประจำหมู่บ้าน และ แอปพลิเคชันไลน์ (Line) อยู่ในระดับปานกลาง (3.21 3.11 2.98 2.71 2.69 และ 2.64 ตามลำดับ) ส่วนประเด็นสื่อสิ่งพิมพ์ และ วิทยุมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย (2.12 และ 2.01) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่

ประเภทสื่อ	$\bar{x}$	SD	ระดับการใช้ประโยชน์
1. ผ่านบุคคล			
1.1 พ่อค้า	2.69	1.14	ปานกลาง
1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	2.67	1.21	ปานกลาง
1.3 เพื่อนบ้าน	2.93	1.04	ปานกลาง

1.4 ผู้นำชุมชน	3.10	1.03	ปานกลาง
Total	2.85	1.11	ปานกลาง
2. ผ่านกลุ่ม			
2.1 การประชุมหมู่บ้าน	2.80	1.17	ปานกลาง
2.2 การอบรมให้ความรู้	2.58	1.19	ปานกลาง
2.3 ดูงาน	2.41	1.21	ปานกลาง
Total	2.60	1.19	ปานกลาง
3. ผ่านมวลชน			
3.1 หอกระจายข่าว	2.71	1.38	ปานกลาง
3.2 สื่อสิ่งพิมพ์	2.12	1.37	น้อย
3.3 ศูนย์การเกษตรประจำหมู่บ้าน	2.69	1.21	ปานกลาง
3.4 แอปพลิเคชันไลน์ (Line)	2.64	1.43	ปานกลาง
3.5 ยูทูบ (YouTube)	3.11	1.31	ปานกลาง
3.6 เว็บไซต์ (Website)	3.21	1.28	ปานกลาง
3.7 วิทยู	2.01	1.31	น้อย
3.8 โทรศัพท์	2.98	1.24	ปานกลาง
Total	2.68	1.32	ปานกลาง

จากการศึกษาความรู้ที่เกษตรกรได้รับประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรด้านต่าง ๆ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.83) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ด้านพืชผัก พืชสวน พืชไร่ การแปรรูป ไม้ผล การตลาด โค/กระบือ และ สุกร อยู่ในระดับปานกลาง (3.15 3.08 2.98 2.96 2.95 2.95 2.76 และ 2.66 ตามลำดับ) ส่วนด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรเกษตรกรยังมีความรู้ในระดับน้อย (2.01) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรด้านต่าง ๆ

ความรู้	$\bar{x}$	SD	ระดับการใช้ประโยชน์
พืชไร่	2.98	1.10	ปานกลาง
พืชสวน	3.08	1.10	ปานกลาง
พืชผัก	3.15	1.07	ปานกลาง
สุกร	2.66	1.15	ปานกลาง
โค/กระบือ	2.76	1.20	ปานกลาง
ไม้ผล	2.95	1.14	ปานกลาง
การตลาด	2.95	1.09	ปานกลาง
การแปรรูป	2.96	1.16	ปานกลาง
เทคโนโลยีการเกษตร	2.01	1.15	น้อย
Total	2.83	1.13	ปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การทดสอบสมมติฐาน การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ส่งผลต่อปัจจัยด้านทัศนคติ ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ไม่ส่งผลต่อปัจจัยด้านทัศนคติ

H_1 : การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ส่งผลต่อปัจจัยด้านทัศนคติ

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Correfficient) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ ในการทดสอบ ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า sig. มีค่าน้อยกว่า .05 ซึ่งผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 5 – 8

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวมกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง			
	r	Sig	แปลผล
ปัจจัยด้านทัศนคติ ภาพรวม	.800**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมและปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวม พบว่า การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมและปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวม มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .800$, $Sig. = .000$) เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบปัจจัยด้านทัศนคติ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่ม และปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชน ดังแสดงในตารางที่ 5 และพิจารณาเป็นรายข้อดังแสดงในตารางที่ 6, 7 และ 8

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวมรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน และการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของ

เกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลและปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชน มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่ม มีความสัมพันธ์ในระดับสูง กับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวมรายปัจจัยกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

	การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง		
	r	Sig	แปลผล
1. ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล	.675**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่ม	.744**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
3. ปัจจัยด้านทัศนคติผ่าน มวลชน	.669**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล และการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล	การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง		
	r	Sig	แปลผล
1. การได้รับข้อมูลข่าวสารทาง การเกษตรอย่างรวดเร็ว	.604**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
2. ได้รับข้อมูลข่าวสารทาง การเกษตรที่มีความทันสมัย	.650**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
3. ได้รับข้อมูลทางการเกษตร ครบถ้วน	.612**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
4. สามารถค้นหาข้อมูลทาง การเกษตรที่สนใจได้อย่าง รวดเร็ว	.626**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
5. สามารถค้นหาข้อมูลทาง การเกษตรที่มีความทันสมัย	.667**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่ม และการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคล มีความสัมพันธ์ในระดับสูง กับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่ม	การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร ภาพรวมของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง		
	r	Sig	แปลผล
1. ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว	.721**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
2. ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	.724**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
3. ได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน	.717**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
4. สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว	.728**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
5. สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	.714**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชน และการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 8 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม ของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

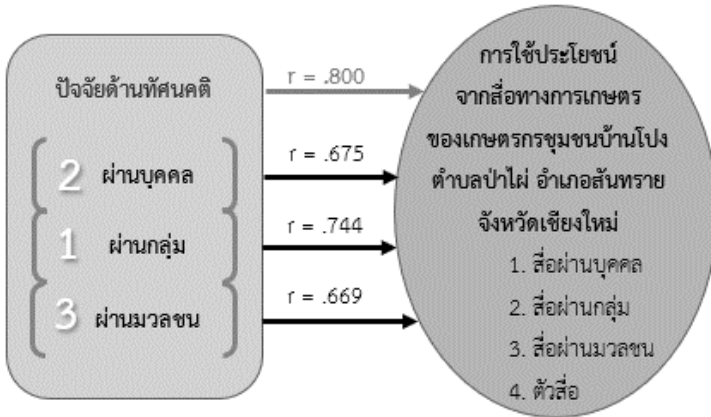
ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชน	การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวมของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง		
	r	Sig	แปลผล
1. ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว	.622**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
2. ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	.681**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
3. ได้รับข้อมูลทางการเกษตรครบถ้วน	.591**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
4. สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว	.672**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
5. สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัย	.643**	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รูปแบบแนวทางการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ซึ่งปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มมีความสัมพันธ์ในระดับสูง จึงจัดลำดับความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 1 ปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงจัดลำดับความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 2 และปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จึงจัดความสัมพันธ์เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ โดยสามารถเขียนรูปแบบของความสัมพันธ์ของการใช้

ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านทัศนคติกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยด้านทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคล พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่มีความทันสมัยค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่ม พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การรับสื่อทางการเกษตรผ่านกลุ่มสามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว และทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่าน

มวลงชน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลงชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลงชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย

การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งสื่อออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สื่อผ่านบุคคล สื่อผ่านกลุ่ม สื่อผ่านมวลงชน และตัวสื่อ

การใช้สื่อผ่านบุคคล พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเภทสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประจำคือ ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน พ่อค้า และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (3.10 2.93 2.69 และ 2.67 ตามลำดับ)

การใช้สื่อผ่านกลุ่ม พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อผ่านการประชุมหมู่บ้าน การเข้าร่วมอบรมให้ความรู้ และการไปศึกษาดูงานอยู่ในระดับปานกลาง (2.80 2.58 และ 2.41 ตามลำดับ)

การใช้สื่อผ่านมวลงชน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรโดยใช้สื่อผ่านมวลงชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากสื่อผ่านเว็บไซต์ ยูทูบ โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศูนย์การเกษตรประจำหมู่บ้าน และ แอปพลิเคชันไลน์ (Line) อยู่ในระดับปานกลาง (3.21 3.11 2.98 2.71 2.69 และ 2.64 ตามลำดับ) ส่วนประเด็นสื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย (2.12 และ 2.01)

ตัวสื่อด้านต่าง ๆ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.83) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความรู้ด้านพืชผัก ด้านพืชสวน ด้านพืชไร่

ด้านการแปรรูป ด้านไม้ผล ด้านการตลาด ด้านโค/กระบือ และ ด้านสุกร อยู่ในระดับปานกลาง (3.15 3.08 2.98 2.96 2.95 2.95 2.76 และ 2.66 ตามลำดับ) สำหรับด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรเกษตรกรยังมีความรู้ในระดับน้อย (2.01)

ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์ในการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร ภาพรวมและปัจจัยด้านทัศนคติภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .800$, $\text{Sig.} = .000$) เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบปัจจัยด้านทัศนคติทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .675$, $\text{Sig.} = .000$)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .744$, $\text{Sig.} = .000$)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .669$, $\text{Sig.} = .000$)

อภิปรายผล

1. การศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์ในการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรของชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านบุคคลกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตร ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .675$) ซึ่งแตกต่างจากบทความงานวิจัยเรื่อง สื่อบุคคล

กับการส่งเสริมการเกษตร 4.0 ของ (บุหลัน กุลวิจิตร, 2560) ซึ่งอธิบายไว้ว่า สิ่งสำคัญที่จะทำหน้าที่ในการส่งเสริมการเกษตรให้แก่เกษตรกร คือ สื่อบุคคลหรือเจ้าหน้าที่เข้าไปส่งเสริมการเกษตรโดยเฉพาะ อย่างยิ่งช่วงเวลาที่นักส่งเสริมการเกษตรจะต้องติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเข้ากับ สภาพการณ์ปัจจุบันที่งานส่งเสริมการเกษตรได้เข้าสู่ยุคการทำงานบนฐานความรู้ (Knowledge Based) โดยสื่อบุคคลจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารการเกษตรควรเพิ่มหรือเข้าไปมีบทบาทเพื่อสร้างทัศนคติในการเปิดรับสื่อของเกษตรกรและจะส่งผลไปสู่การใช้ประโยชน์จากสื่อในด้านต่าง ๆ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากในการบวนการส่งเสริม และสื่อสารการเกษตร

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านมวลชนกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .669$) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าการรับสื่อทางการเกษตรผ่านมวลชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่มีความทันสมัย สามารถค้นหาข้อมูลทางการเกษตรที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการใช้อสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรไทย ของอดิพล เอื้อจรัสพันธุ์ (2562) ซึ่งพบว่าเกษตรกรไทยร้อยละ 92.80 ใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางการเกษตร รองลงมาคือสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 48.80 สื่อวิทยุ ร้อยละ 46.50 และสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 40.80 ทั้งนี้เกษตรกรใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่เนื่องจากการสื่อสารแบบมวลชนการตอบสนองความต้องการของผู้รับสารเป็นเรื่องยากไม่สามารถเน้นแต่ละบุคคลได้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับสารทั้งหมดไว้ได้ วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน จะทำให้เกษตรกรยอมรับในขั้นต้นต้น และสนใจ แต่ถ้าใช้วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลนั้น สามารถทำให้เกษตรกรยอมรับถึงขั้นการยอมรับหรือนำไปใช้ในการปฏิบัติ (วรทัศน์ อินทร์คัมพร, 2563)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติผ่านกลุ่มกับการใช้ประโยชน์จากสื่อทางการเกษตรภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = .744$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร ของ บำเพ็ญ เขียวหวาน และเจนณรงค์ เทียนสว่าง (ม.ป.ป.) โดยพบว่าวิธีการหาความรู้เกี่ยวกับการเกษตรในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 122 คน พบว่าเกษตรกรมีวิธีการหาความรู้เกี่ยวกับการเกษตรจากการเข้ารับการฝึกอบรมมากถึงร้อยละ 81.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม จะช่วยเกษตรกรได้รายละเอียดในเรื่องที่เขาสงสัยมากขึ้น และ นำไปสู่การไตร่ตรองว่าจะลองทำดูหรือไม่หากทดลองทำก็เป็นการพิสูจน์ด้วยตนเองว่าผลจะออกมาดีหรือไม่ดีอย่างไร (วรทัศน์ อินทรคัมพร, 2563)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตลอดจนชุมชนบ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

รายการอ้างอิง

จักรพงษ์ พวงงามชื่น สวิชญา, ศุภอุดมฤกษ์ธีรัตน์ และนิศาชล ลีรัตนกร. (2558). **คุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอบางก้อย จังหวัดเชียงใหม่** (รายงานการวิจัย).เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธีราพร ต้นทีปธรรม. (2554). **การใช้เฟสบุ๊คที่มีผลกระทบต่อลีลาชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นครเรศ รังควัต. (2546). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านเชียงใหม่** (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- บำเพ็ญ เขียวหวาน และเจนณรงค์ เทียนสว่าง. (ม.ป.ป.). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการผลิตข้าวของเกษตรกร ในจังหวัดกำแพงเพชร** (รายงานการวิจัย). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุหงา ชัยสุวรรณ. (2558). การสื่อสารการตลาดผ่านสื่อสังคม: ภาพรวมและกรอบแนวคิด. **วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการนิเทศ**. 2(1), 173-197.
- บุหลัน กุลวิจิตร. (2560). สื่อบุคคลกับการส่งเสริมการเกษตร 4.0. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)**. 10(3), 2440-2454. สืบค้น 12 มกราคม 2567, จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/111365/87007>
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2558). การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร. **วารสารสังคมศาสตร์**. 4(2), 43-54.
- พรทิพย์ บุญนิพัทธ์. (2531). **ทัศนคติ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรทัศน์ อินทร์คัมพร. (2563). **การส่งเสริมและการพัฒนาชนบท**. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรจุมติ อ่อนน้อม. (2555). ปราชญ์การณทางการสื่อสารยุคดิจิทัล. **วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย**. 18(1), 212-220.

อดิพล เอื้อจรัสพันธุ์. (2562). การใช้สื่อทางการเกษตรของเกษตรกรไทย. **วารสารศาสตร์**. 12(2), 124-129.

Likert, R. (1961). **New Patterns of management**. New York: McGraw-Hill Book Company.